

Monumentnummer*: 517206

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 augustus 2002
Kadaster deel/nr 82676/80

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Dongen		Dongen		Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Hoge Ham	25			5104 JA	Dongen		
Bolkensteeg	1			5103 AA	Dongen		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Dongen	B				5673		
Dongen	B				5676		
Dongen	B				5677		
Dongen	B				5675		
Dongen	B				5674		

Omschrijving**

Inleiding.

Hoofdgebouw en kapel, deel uitmakend van een KLOOSTERGEBOUW dat het restant vormt van een complex, dat oorspronkelijk uit een moederhuis, pensioonaat en dagscholen bestond. Het terrein ligt met de voorzijde aan de Hoge Ham, rechts wordt het begrensd door de Bolkensteeg en links ligt de Schoolstraat. Gesticht in 1801 door de zusters Franciscanessen in een bestaand herenhuis. Geleidelijk aan vonden in de loop van de negentiende en begin twintigste eeuw uitbreidingen plaats waarbij het herenhuis verdween. Tot 1985 was bijna driekwart van het terrein bebouwd met klooster- en schoolgebouwen.

Als gevolg van het verdwijnen van onderwijstaken en het teruglopen van het aantal zusters is in de jaren tachtig besloten tot een grote reorganisatie.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De kloostervleugel uit 1898 aan de Hoge Ham, gebouwd in een sobere haast Neogotische stijl met elementen van Neo-renaissance, met de kapel uit datzelfde jaar is bewaard gebleven. Deze onderdelen worden beschermd. Daartussen is nieuwbouw gezet in carrévorm met een verbinding naar de oude kapel. Deze nieuwbouw wordt niet beschermd.

De kapel werd gebouwd naar ontwerp van de architect C.F. van Genk en was een gift van de familie Maassen, ter gelegenheid van het zilveren jubileum van Vicares Mère Antonina Maassen. Deze St. Josefkapel werd in 1899 ingezegend.

Omschrijving.

Tweelaags bakstenen kloostergebouw op U-vormige plattegrond onder een omlopend schilddak. Het dak is gedekt met opnieuw verbeterde Hollandse pannen.

De gevels hebben een gepleisterde plint en speklagen ter hoogte van de onderdorpels, wisseldorpels en bovendorpels van de ramen. Bovenaan de gevel een geprofileerde lijst, daarboven diamantkopjes in het metselwerk. De goot is voorzien van kort op elkaar volgende kleine rozetten. Alle oorspronkelijke ramen zijn vervangen door nieuwe getoogde zesruitsramen. De ontlastingsbogen daarboven zijn segmentbogen met een gepleisterde aanzet- en sluitsteen.

De voorgevel heeft een middenrisaliet met topgevel, rijk gedekoreerd met natuurstenen elementen. Op de hoeken van de verdieping staan zuiltjes. Over begane grond en verdieping is een hoge nis gemaakt. Een Franciscusbeeld staat in een nis in de topgevel. De topgevel zelf wordt geflankeerd door voluten en bekroond door een gebroken gebogen tympaan.

In een ondiep portiek is de openslaande deur met getoogd bovenlichtgeplaatst. Daarboven in een terugliggend veld een samengesteld raam onder rondbogen. In de boogvelden zijn natuurstenen schelp- en waaiermotieven uitgehouwen. Het geheel onder een korfboog wordt afgesloten door een gepleisterde lijst. In de rechterzijgevel zijn enkele deuren aangebracht, deze en een aantal ramen op de begane grond en verdieping ter plekke van een trappehuis, zijn gevuld met figuratief glas-in-lood, hergebruikt uit de oude kloostergebouwen.

Tegen de achtergevel is een éénlaagse galerij onder lessenaarsdak gezet, deze maakt deel uit van de nieuwe uitbreidingen. Daarboven is de gepleisterde gevel van de oudbouw met zesruitsramen met afgeronde hoeken zichtbaar. Deze ramen zijn allen in een geprofileerde omlijsting gevat. Bijna aan de uiteinden van de oorspronkelijke achtergevel zijn blokvormige uitbouwen onder schilddak geplaatst. Bovenaan de gevel een geprofileerde rand die de suggestie van een kroonlijst wekt.

In het interieur is veel gemoderniseerd waarbij de indeling van de begane grond in grote lijnen gehandhaafd is. De vestibule en hal komen uit op een gang, parallel aan de weg. Aan de straatkant zijn enkele (spreek/wacht-)kamers. De gang die daarachter loopt heeft nog enkele oorspronkelijke openslaande deuren.

Opvallend veel elementen (zoals deuren, deurklinken, glas-in-loodpanelen etc.) uit de oude klooster- en internaatsgebouwen zijn hergebruikt. Zo zijn in de huidige kapittelzaal de deuren uit de recreatiezaal van de oude gebouwen hergebruikt. Met vier ervan is een afscheidingswand over de complete breedte van de zaal gemaakt. De openslaande deuren en rondboogbovenlichten hebben een geometrische roedenverdeling.

Achter de nieuwbouw van het klooster is met een gang en stiltecentrum een nieuwe verbinding gemaakt naar de kapel. Ertussen een symmetrisch aangelegde tuin.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De driebeukige kapel is uitgevoerd in baksteen en heeft een kruisvormige plattegrond onder een samengesteld zadeldak en lessenaarsdak. De transeptarmen zijn recht gesloten en hebben een topgevel. De viering wordt bekroond door een achtkantige dakruiter. Het middenschip telt zeven traveeën onder zadeldak, geflankeerd door zijbeuken onder lessenaarsdaken. Het koor is één travee diep, de vijfzijdig gesloten absis heeft een omlopend schilddak. Alle daken zijn gedekt met leien.

De gevels worden geleed door lisenen waarbij het middenschip bovenaan een tandlijst heeft. Op de begane grond lopen de lisenen uit in steunberen. De topgevels zijn van een getrapte band voorzien. De voorgevel van de kerk heeft een nieuwe invulling gekregen nadat deze in het zicht kwam als gevolg van sloop van oude delen van het klooster. In het metselwerk is de suggestie van een roosvenster en rondboogramen, vergelijkbaar met de indeling van de gevels van het transept, gemaakt.

Tripletramen in de zijbeuken, dubbele rondboogramen in het middenschip, alles gevuld met glas-in-lood. Het koor heeft hoge staande rondboogramen, gevuld met glas-in-lood. De absis heeft ramen in dezelfde vorm, gevuld met figuratief glas-in-lood. De topgevels van de transepten hebben roosvensters met natuurstenen tracering en glas-in-lood vulling. Daaronder is een viertal smalle hoge ramen op doorlopende afzaat gezet. In het dakvlak van de absis is in het midden een dakkapelletje onder wolfdak geplaatst.

Vanuit het klooster bestaat de entree van de kapel uit grote openslaande gecapitonneerde deuren. Het schip heeft een spitsbooggewelf, boven de viering is een bakstenen kruisgewelf met natuurstenen, beschilderde ribben gemaakt. Op de vloer liggen cementtegels met bloemmotief. De wanden zijn gepleisterd en groen geverfd met kruiswegstaties, daarboven is de wand in baksteen uitgevoerd. Pijlers en colonetten zijn voorzien van decoraties en kapitelen met goudkleurig loofwerk.

In het interieur is de oorspronkelijke polychromie bewaard gebleven. De schilderijen zijn van de hand van J. Collette. Glas-in-loodramen gesigineerd "Nicolas en zonen Roermond" dateren uit 1925.

Belangrijke elementen uit de inventaris zijn de preekstoel en hoofd- en zijaltaren in neo-gotische stijl.

Buitenom het klooster ligt een smalle strook groen, van de straat gescheiden door een eigentijds hekwerk met bakstenen pijlers, voorzien van een natuurstenen kapiteel.

Waardering.

Het kloostergebouw met kapel is van algemeen belang. Het geheel is van cultuurhistorisch belang als uitdrukking van de ontwikkeling van het internaatsonderwijs voor kinderen van de katholieke elite door congregaties in de late negentiende eeuw. Het is tevens van belang als vertegenwoordiger van de typologische ontwikkeling van het katholieke congregatieklooster annex internaat. Klooster en kapel hebben daarnaast nog belangrijke architectuurhistorische waarden wegens vormgeving, ornamentiek en materiaalgebruik en zijn in- en uitwendig voor grote delen gaaf bewaard gebleven. Een dergelijk groot internaatsgebouw is langzamerhand zeldzaam aan het worden. Ondanks de sloop van een aantal bouwdelen is het karakter van het geheel nog steeds zeer herkenbaar.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Erfscheidig(D)

Klooster, kloosteronderdl

Functie

Tuin

Hek

Klooster

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument